

PĂSTEL

N. ȚINTĂ

*Svonuri tainice frământă,
Lunca în apus de soare,
Pretutindenea se țese
Rază, iarbă, frunză, floare...*

*Codrul povestiri urzește,
Din urzeală fină rară,
Și 'n concert de păsărele,
Cântă vieața-i solitară.*

*Sub feerica 'njghebare,
Firea 'nbujorată scrie:
„Timpul care acuma trece
Niciodată n'o să vie.”—*

TĂCEREA

Ioan Sergiu

E liniște în casă; doar candela veghează
Icoana Precurutei și gându-mi luminează.
Te văd cum dep-ni Vreme fără de milă anii,
Pe când îmi plâng povestea în albele litanii

Mă poartă'n urmă gândul pe calea de demult,
Cîntărilor iubite ecoul să le-ascult;
Să-mi rățesc privirea pe magicul ecran,
Cât focul profilează creștelurile 'n van ..

Se 'nclin și stau de vorbă ved-ni străvezii,
In atmosfera vastă, regretele tîrzii
Și veșnic visătoarea tăcere mă 'mpresoară
Îmi spune o poveste a nu știu câte-a oară

Sonet

V. MONARU

Pe luciul cristalin ș'albastr'al mării,
O barcă de sidex plutește ușor.
Ea duce două umbre încelșor,
Și le poartă în depărtarea zărei.

O melodie din al bărcel colțșor,
Iesă, vine, spre țărmul 'nalt al mării,
Și cântă cadentat melodia horei
Valurilor ce izbesc în mal ușor.

Iar Isis ce alunecă pe cer lin,
Luminează calea bărcel ușoare,
Ce taie luciul apei tot în înclin,

Și zboară în întunericul care
Se închide în urma ei și, în plin
Inghite ast' năluca plimbătoare.

ANATOLE FRANCE

Liturghia

Umbrelor

Iată ce mi-a povestit dascălul
dela biserica Sfânta Eulalia,
din Neuville d'Aumont, într'o
frumoasă seară de vară, pe când
ne aflam la „Calul Alb“, la o
sticlă de vin:

„Răposatul tată-meu, începù
dascălul, a fost de meseria lui
gropar. Eră un om tare vesel,
și dispoziția asta sufletească o
datoră desigur slujbei sale; s'a
observat că toți oamenii cari
lucrează prin cimitire, au firea
veselă. Moartea nu-i sperie de
loc și niciodată nu se gândesc
la dânsa. Eu, care vă spun a-
cestea, domnule, intrù noaptea
în cimitir tot așa de liniștit, ca
și sub bolta înfrunzită de aici,
dela „Calul Alb“. Și dacă, din
întâmplare, întălnesc vre'o sta-
fie, nu mă sinchisesc absolut de

loc, din simplul motiv că ea o să-și caute de treaba ei și eu de treaba mea. Cunosc prea bine atât obiceiurile morților, cât și caracterul lor. În privința asta, am aflat unele lucruri pe care nici chiar preoții nu le știu. Și dacă v'aș povesti tot ce am văzut cu siguranță cu siguranță că v'ați speria. Dar nu toate adevărurile sunt bune de spus, și deaceea bietul tată-meu, cu toate că-i plăcea să povestească, n'a destăinuit nici a douăzecea parte din ceea ce știa. În schimb repeta adesea aceleași istorii. Mie, cel puțin, mi-a spus de vre-o sută de ori povestea Catherinei Fontaine.

Catherina Fontaine era o domnișoară bătrână, de care și-aducea tata aminte s'o fi văzut, pe când era mititel. Nu m'aș mira deloc, de-aș mai găsi măcar trei bătrâni prin ținut, cari să nu fi auzit vorbindu-se de dânsa, că era foarte cunoscută și cu bună reputație, dar săracă. Locuia, în colțul străzii Călugărițelor, într'un turnuleț ce-l puteți vedea și astăzi încă, și care depinde de un hotel vecin, pe jumătate dărâmat, cu fațada spre grădina Ursulinilor. Pe turnulețul acela erau săpate feldefel de figuri și inscripții, acum aproape șterse. Răposatul preot dela S-ta Eulalia, D. Levasseur,

afirmă că pe turn scria în latinește: *Dragostea este mai tare ca moartea.*"

— „Prin asta se 'nțelege, adăoga el, dragostea către Dumnezeu.“

Catherina Fontaine locuia singură în chilioara ei. Era dantelăreasă. Știți prea bine că odinioară, dantelele fabricate aici erau vestite. Nimeni nu știa dacă domnișoara Catherina, avea sau nu părinți ori amici. Se zvonia că, pe când avea vre-o 18 ani, iubise pe tânărul cavalier d'Aumont Cléry, căruia îi fusese în secret logodnică. Inșă oamenii de bine nu voiau să creadă nimic, și spuneau că totul nu era de cât o poveste care fusese inventată pentru că domnișoara Fontaine avea, mai de grabă, aerul unei doame de curte, decât al unei sărmane lucrătoare, pentru că sub părul ei alb, se ascundeau urmele unei minunate frumuseți, pentru că avea înfățișarea tristă și, pentru că la degetul ei strălucia unul din acele inele, pe care un giuvargiu măștru săpase două mânuțe unite și care, în vechime, se obișnuia să se schimbe la logodnă. O să aflați imediat ce era cu inelul acesta.

Catherina Fontaine trăia ca o sfântă. Vizită toate bisericile și în fiecare dimineață, cu tot dru-

mul cel lung, ea mergea să audă liturghia dela ora șase, la Sfânta-Eulalia.

Dar într'o noapte de Decembrie, pe când se culcase în cămăruța ei, se trezi în dangătul clopotelor. Neîndoindu-se că ele sunaseră pentru prima liturghie, pioasa domnișoară se'mbrăcă, și coborâ în stradă. Noaptea era sumbră, casele nu se mai vedeau, și nici o lumină nu licăria pe cerul de catran. Și era o liniște atât de mare în întunecimea asta!. Nici câinii nu mai lătrau. Și domnișoara se simțea despărțită de restul ființelor viețuitoare. Inșă Catherina Fontaine, care cunoștea fiece piatră pe care puneă piciorul, și care ar fi putut merge la biserică și cu ochii închiși, ajunsă fără multă greutate la colțul pe care-l face strada Călugăriților cu strada Parohiei, acolo unde se ridică o casă de lemn. Ajunsă în locul acesta, ea văzu că ușile bisericii erau larg deschise, și prin ele năvălia o lumină limpede. Ea își urmă drumul mai departe și trecând pragul se pomeni în mijlocul unei numeroase adunări care umplea biserica. Lucru curios! Catherina nu recunoștea pe niciunul dintre asistenți și era tare mirată, văzând că toți oamenii aceștia erau îmbrăcați numai în catifea

și brocart, cu pene la pălării și cu săbiile la șold, ca pe vremurile vechi. Erau aici seniori ce purtau lungi bastoane cu capete de aur și doamne cu broboade de dantelă prinse 'n piepteni ca diademele. Cavaleri de-ai Sfântului Ludovic le întindeau cu grație mâna, iar doamnele și-ascundeau sub evantaliu fețe vopsite, din care nu se vedeau decât tâmplele pudrate și alunițele 'nla coada ochiului. Si toți mergeau de-și luau locurile fără nici un zgomot; nici stofele nu foșnau, nici pașii nu se auzeau pe dale. Pe margini se'ngrămădeau o mulțime de lucrători tineri cu tunici cafenii și pantaloni cadrilați, cari țineau de talie tinere fete foarte frumoase, rumene, cu ochii plecați. Și 'n fund, țărance, în jupe roșii, și corsesaje strânse cu șireturi, se așezau pe jos cu liniștea unor animale domestice, în timp ce flăcăii, în picioare dinapoia lor, deschideau ochii mirați, învârtind în neștire pălăriile între degete. Și toate aceste fețe senine, păreau eternizate în aceeași gândire blândă și tristă. Ingenunchiată la locu obișnuit, Catherina Fontaine văzu cum preotul înainta către altar precedat de doi copii. Nu-l recunoscu nici pe preot, nici pe diaconi. Liturghia începu. Era

o liturghie tăcută în care buzele se mișcau fără sunet, iar clopoștii erau în zadar agitați. Catherina Fontaine se simțea sub privirile și influența misteriosului ei vecin. După ce-l privise, fără să 'ntoarcă aproape capul, ea recunoscuse pe tânărul cavaler d'Aumont-Cléry pe care-l iubise și care era mort de patruzecișicinci de ani. Il re unoscuse după un mic semn ce-l avea sub urechea stângă și mai ales, după genele lui negre, ce-i umbriau obrazii. Cavalerul era îmbrăcat în haina de vânătoare roșie, cu galoane de aur, pe care o purta în ziua în care, întâlnind-o în pădurea Sfântului Leonard, îi ceruse de băut și apoi... o sărutare. Era tot așa de tânăr și de frumos. Surâdea, și surâsu i desvelia dinții de lup tânăr. Catherina îi zise încet:

— „Monsenior, care ai fost amicul meu și căruia odinioară i-am dăruit, tot ce o fată are mai de preț, Dumnezeu să te aibe în paza Sa! De-ar putea El să-mi înspire, însfârșit, pocăința păcatului care l-am făcut cu tine! Căci, cu toată bătrână și-s cu'n picior în groapă, încă nu mă căiesc că te-am iubit. Dar, prieten defunct, frumosul meu senior, spune-mi rogu-te, cine-s oamenii aceștia din vremile trecute, cari așteap-

tă aici liturghia tăcerii?.”

Cavalerul d'Aumont-Cléry răspunse, cu o voce mai pierită ca un suflu și totuși mai limpede de cât cristalul:

— „Catherino, femeile și oamenii aceștia sunt sufletele purgatorului, care au supărat pe Domnul, păcătând ca și noi printr'o iubire pământească, dar, care prin asta nu-s smulse de lângă Dumnezeu, pentru că păcatul lor a fost ca și al nostru, nevinovat.

În timp ce, despărțite de tot ce iubiseră pe pământ, se purifică în sfântul foc al purgatorului, sufletele acestea suferă îngrozitor de cea mai crudă tortură: de lipsa celor doriți. Sunt așa de nenorocite sărmanele, că un înger al cerului s'a înduioșat de chinul dragoștei lor neîmpărtașite. Cu voia lui Dumnezeu, el reunește în fiecare an, noaptea, timp de o oră, prietenul cu prietena în biserica lor parohială, unde le este permis să audă liturghia umbrelor, ținându-se de mână. Acesta-i adevărul. Și dacă mi-a fost dat să te văd aicea înainte de a muri tu, Catherino, asta numai Dumnezeu a voit-o.”

Iar Catherina Fontaine îi răspunse:

— Oh! Tare-aș vrea să mor, să mă fac iar frumoasă, ca în ziua în care îți dădeam de băut

în pădure defunctul meu senior.“

Pe când vorbeau așa de încet, un călugăr bătrân, bătrân, umbra cu cheta, întinzând rând pe rând un talger mare de aramă asistențelor, cari lăsau să cadă monezi vechi, eșite din curs, de mult timp : ecuși de șase livre, florini, ducati, ducatonii, jacobii, și piesele cădeau într'o liniște adâncă. Când talgerul de aramă fu prezentat cavalerului d'Aumont-Cléry, el depuse un ludovic, care produse tot atât de mult sgomot, ca și celelalte piese.

Apoi bătrânul călugăr se oferă dinaintea Caterinei Fontaine. Ea căută prin pungă, dar nu găsi o lescaie. Atunci, nevoind să refuze ofranda, își scoase din deget inelul, pe care cavalerul i-l dăduse în ajun de-amuri, și-l aruncă în vasul de aramă. Inelul de aur, căzând, răsună ca o bătaie de clopot și la zgomotul acesta, cavalerul, călugărul, preotul, diaconii, femeile, cavalerii, asistența întreagă, se risipi ca un fum ; lumânările se stinseră, și Catherina Fontaine rămase singură în întunec.

Sfârșind în felul acesta, dascălul bău de dușcă un pahar de vin, rămase un moment gânditor, și apoi, reîncepu cam așa :

— „V'am povestit istoria asta exact cum mi-o povestise și tata, deatâteaori. Eu cred că-i adevărată, pentru că se potrivește cu tot ceea ce am observat din moravurile particulare ale răposaiților întru Domnul. De mult, încă de când eram copil, mă înteresez de morți și știu că au obiceiul să revină la iubirea lor.

De asta morții cari au fost sgârșiți rătăcesc noaptea pe lângă comorile, pe care le-au ascuns când trăiau. Își păzesc destul de bine aurul ; dar osteneala pe care și-o dau, departe de a le folosi, le strică, și nu arar ș'au descoperit bani ascunși în pământ, săpând pe locul bantuit de vre'o stafie. Tot pentru motivul ăsta, soții defuncți vin noaptea să-și chinuiască femeile, căsătorite a doua oară și așa putea spune că, așa morți cum sunt, își păzesc mai bine nevestele, decât când trăesc.

Ăstia, din urmă, sunt de condamnat căci, la dreptul vorbind, morții n'ar trebui să mai facă pe geloșii. Eu vă povestesc, numai ce am observat. De aceea când cineva se căsătorește cu vre'o văduvă, trebuie să ia bine seama. De altfel istoria ce v'am spus-o s'a adevărat așa : Dimineața, după noaptea asta nemai-pomenită, Catherina Fontaine,

a fost găsită moartă în căsuța
sa. Iar îngrijitorul dela S-ta Eu-
lalia găsi în talgerul de aramă,
care servia la chete, un inel de
aur cu două mâini împreunate.
La urma urmei, eu nu sunt

un om, care vă spun povești de
speriat copii.... Dacă am mai
cere o sticlă cu vin!..."

Tradus de G. ZLOTESCU

Țărm de mare

I. Săndulescu - Vultureni

*Inalt, stâncos se 'nalță malul
In fața mării nesfârșite;
De mii de ani lovește malul
Puterele-i nemărginite...*

*Aceleași șoapte 'ngrozitoare
S'aud acolo orișicând,
In miez de noapte 'n zi cu soare
Sub cerul aspru lin ori blând...*

*Mândria malului invinsă
Huește surd în adâncime...
De vrajă marea e cuprinsă
Precum n'a fost nimic și nime...*

Visând....

*Atât de frumoasă natura în juru-i
Și cântul de greeri de pasări răsună.
Pe ceruri un flutur de nour plutește
Doar vântul adie prin ramuri și sună ..*

*Intinsă pe iarbă, sub nuc, în grădină,
N'aude nimic, natura n'o încântă...
De gânduri, de vise, mintea e plină ..
Pe buze o șoaptă într'una frământă
Și vântul cuvântă...*
